

STENVALLS

NYHETSMAGASIN FRÅN ETT FÖRETAG MED VISIONEN ATT TA TILLVARA TRÄETS ALLA MÖJLIGHETER • SEPTEMBER 2019

SKOGS- RIKARD

ROTAD I ARVIDSJAUR

ATT SÄLJA SKOG | VAR PLANTA PÅ RÄTT PLATS | LOGISTIKPUSSLAREN JONAS | EMMY RATTAR 68 TON

Storsatsar på högre och effektivare produktion

Stenvalls Trä är det enda skogsföretaget i norra Sverige som startar upp nya sågverk. Vi har lyckats bra med både Lövholmen i Piteå och Öarna utanför Luleå. Nu går vi vidare och startar upp även Seskarö strax söder om Haparanda. Det är vår framgångsrika förädling av norrländsk skogsråvara som möjliggör alla de satsningar vi kontinuerligt gör i vår produktion.

Under hösten och vintern kommer vi att göra ytterligare stora satsningar för att öka och effektivisera vår produktion. Vi börjar med att bygga om gransågverket på Öarna. Under vårvintern fortsätter vi att rusta upp sågen på Seskarö inför uppstart under våren 2020. Med dessa satsningar kommer vi att bli den bästa förädlaren av skogsråvara i norra Sverige.

Stenvalls Trä förädlar alla sortiment. Vi har våra produktionsanläggningar lokalt placerade nära vår fina råvara, vilket ger kortare transporter som belastar vägar och miljö mindre.

FOLKE STENVALL, VD

NÄR FRAMRUTAN ÄR STÖRRE ÄN BACKSPEGELN

Så mycket folk hade inte samlats i Seskarös Folkets Hus sedan bron från fastlandet invigdes, sades det. När familjeföretaget Stenvalls Trä bjöds in för en träff i våras blev det en verklig högtidsstund.

På vägen dit passerade jag en bekant gestalt som kom gående på väg till samma evenemang: Lasse, vår virkesköpare. När beslutet blev offentligt någon månad tidigare hade jag ringt honom direkt.

–Gratulerar! Du får vara med och starta upp Seskarösågen!

Nej, det var inte för att bilen hade gått sönder som han kom promenerande. Lasse kunde gå till fots dit från sitt barndomshem som låg bara ett stenkast från Folkets Hus.

Att tillsammans med produktionsfolk från sågarna, virkesköpare och med Folke Stenvall, som tagit med delar av sin familj, få stå där i det fullsatta Folkets Hus, med äldre och barnfamiljer om vartannat – den känslan är svår att beskriva. Vi förklarade för byborna hur vi har tänkt driva sågen, hur det kan komma sig att vi kan starta den nu och, inte minst, hur vi ska kunna få tag på råvara, fastän hela Seskarö lärt sig att det är omöjligt. Det beror på att Stenvalls är ambitiösare, kan köpa bättre virke, har fler avverkningslag och kan anskaffa råvaran i ett större område.

Stenvalls siktar ständigt framåt, och även råvaruavdelningen har tagit stora, expansiva steg framåt den senaste tiden. Att vi hellre tittar i framrutan än i backspegeln är Seskarösågen ett typiskt exempel på. Men ibland är det bra att titta bakåt också. Och när vi gör det ska vi inte bara tänka på gropar och misstag vi har gjort, utan komma ihåg allt vi gjort bra. Sedan kan vi fortsätta i samma stil: sikta på god anda, mycket tid i skogen och många maskiner i rullning.

GÖRAN SUNDBERG,
råvaruchef

FOTO: MICHAEL TÖRNQVIST, LULEBILD

DETTA ÄR STENVALLS TRÄ AB

Grundare: Elof Stenvall, som startade företaget 1947 tillsammans med sin bror.

Ägare: Syskonen Folke Stenvall, Anna Flink och Sven Stenvall.

Affärsidé: "Vi ska tillverka högt förädlade trävaror som överensstämmer med kundernas krav på funktion och totalekonomi."

Vision: "Vi förädlar hela stocken, vår målsättning är att producera fler färdiga produkter och på så sätt utöka och säkra marknadsandelar."

Omsättning: 930 miljoner

Antal anställda: 204

Detta magasin är utgivet av Stenvalls Trä AB. Redaktör och text: Christina Liljestrand, Höneborg AB.

Grafisk form och produktion: Jonas Lundqvist information AB. Foto: Patrick Degerman/Degerman bild, Magnus Stenlin/Lulebild m fl.

Tryck: Ågrenshuset, september 2019. Upplaga: 8600 ex.

FOTO: MAGNUS STENLIN, LULEBILD

STENVALLS VIRKESKÖPARE

Vänd dig till oss när du vill ha råd eller sälja skog!

Bo Forslund
Skellefteå älvdal
070-184 10 11

Rikard Lindqvist
Skellefteå älvdal
070-184 10 12

Ola Lindström
Skellefteå älvdal
070-184 10 96

Filip Backman
Piteå älvdal
070-184 10 25

Erik Hammarberg
Piteå älvdal
070-184 10 14

Rikard Rödlund
Arvidsjaur
070 - 201 90 62

Emil Hahto
Luleå och Råneå äldalar
070-184 10 18

Lars Lundqvist
Kalix älvdal & Haparanda
070-377 60 52

Leif Hannu
Torneå och Kalix äldalar
070-377 60 59

Göran Sundberg
Råvaruchef
070-184 10 13

A man with short, light brown hair is standing in a forest. He is wearing a dark blue jacket with a plaid shirt underneath and dark trousers. He is holding a small, thin tree branch in his left hand. The background is a dense forest with tall trees and green foliage. The lighting is soft, suggesting an overcast day.

**Välj den köpare du känner
mest förtroende för!**

RIKARD LINDQVIST, virkesköpare hos Stenvalls och
skogsägare, har goda råd till dig som tänker sälja skog

DAGS ATT SÄLJA SKOG – MEN HUR GÖR MAN?

Ditt skogsskifte har nått mogen ålder och ett hål i plånboken behöver fyllas. Det är dags att sälja – men hur ska man tänka? Här får du råd från erfarne virkesköparen Rikard Lindqvist, Skellefteå.

• Välj den köpare du känner mest förtroende för!

– Det viktigaste är att känna sig trygg, det handlar ju många gånger om en av ens livs största affärer, menar Rikard. Köparen ska lyssna in dina behov och sy ihop en passande lösning, vare sig du är intresserad av en långsiktig uppbyggnad av en fastighet, att avverka inför pensionen eller göra ett uttag för att finansiera ett inköp. Kanske är avverkningen nära ett bostadsområde så att det är viktigast för dig att allt blir snyggt gjort? Köparen ska kunna ge goda råd både nu och fortsättningsvis.

Även den som är ganska insatt i skogsfrågor själv kan fastna i ett tankemönster, och då kan köparen fungera som en ”second opinion”.

–Av min första köpare fick jag rådet att sälja ett annat skifte än jag tänkt, eftersom det fortfarande producerade litegrann. Och det påtänkta står faktiskt fortfarande kvar, femton år senare.

• Det där med offerter

Den som väljer att begära in offerter för att kunna välja den köpare som betalar bäst märker att offerter är mycket knepiga att tolka och absolut inget att rekommendera för nybörjaren.

–Det finns flera sätt att räkna ut priser, vilket gör det svårt att jämföra. (Se faktarutan härintill!) Ersättningen till markägaren följer oftast en konjunkturbedoende prislista, men man kan också tillämpa fasta priser för sortiment eller virkessortiment. Till det kommer ofta en premie utifrån förhållandena på platsen. Från detta ska dessutom kostnaden för avverkningen dras. Men vad du i slutändan får för netto påverkas också av hur mycket av avverkningen som tas ut som timmer och hur mycket som blir massaved.

• Lägg upp skattebetalningen rätt!

Vid skogsförsäljning och -köp handlar det ofta om ganska stora pengar. Den förmodligen viktigaste ekonomiska aspekten är beskattningen. Många tror att man alltid beskattas hårt när man säljer skog. Men sanningen är att ett korrekt skatteupplägg gynnar dig enormt och hjälper dig att undvika onödiga ekonomiska förluster.

– Du ska absolut anlita en expert, förslagsvis den som hjälper dig att deklarerar, poängterar Rikard. Det krävs proffs för att hålla isär alla regler, som dessutom ändras då och då. Har man inte koll på skatten spelar det mindre roll hur mycket man får betalt av köparen. (I artikeln på nästa sida får du ett hum om de många olika möjligheter som finns.)

• Samordna försäljningen med grannar!

Om du har grannar som också funderar på att sälja kan det vara lönsamt att samordna försäljningen med dem.

–Har man mindre poster, som inte är självbärande vad gäller kostnader, kan det löna sig att gå ihop och på så sätt få ner flyttkostnaden, tipsar Rikard.

• Gör ditt skifte attraktivt!

Det finns också småknep man kan ta till för att försöka öka lönsamheten vid en försäljning:

–Man kan visa ett skifte i förväg även om man inte har tänkt sälja det just då. Ett skifte som köparen känner till kräver mindre tid och kan kanske vara värt ett lite högre pris om man har tur. Små detaljer kan också göra ditt skifte mera attraktivt: Röj, säkerställ vägstatusen och gör avverkningsanmälan i förväg.

Lycka till med din försäljning!

FYRA SÄTT ATT SÄLJA & KÖPA SKOG:

AVVERKNINGSUPPDRAG: Att köparen får i uppdrag att avverka en viss post är det vanligaste. Markägaren får betalt för leveransen enligt en prislista, som följer konjunktursvägningarna. Till detta kommer ofta en premie som varierar beroende på till exempel transportavstånd och årstid. Från summan dras avverkningskostnaden.

LEVERANSVIRKE: Här sköter markägaren avverkningen själv så att timret bara behöver hämtas upp av en timmerbil vid väggkanten. Förr högg skogsbönderna ofta själva sin skog på vintern och sålde på detta sätt på våren.

LEVERANSROTKÖP kallas det när man tillämpar ett i förväg fastslaget pris per kubikmeter. Det kan vara enklare att jämföra offerter som bygger på leveransrotköp, men å andra sidan riskerar man att få mindre betalt, eftersom köparen måste räkna in en säkerhetsmarginal i priset.

ROTPOSTER: Vid detta tillvägagångssätt utgår man ifrån en stämplingslängd med en taxering av vartenda träd, och ger ett fast pris utan avräkning i efterhand. Detta är nästan utdött och mycket ovanligt, men det förekommer.

FOTO: PATRICK DEGERMAN

ATT SÄLJA SKOG:

SKATTA KORREKT – OCH TJÄNA PÅ DET

Ett genomtänkt skatteupplägg i inkomstdeklarationen är den viktigaste ekonomiska aspekten när man säljer skog – men du behöver inte behärska detta själv. Tomas Lundmark, LRF Konsult i Skellefteå, förklarar i grova drag möjligheter du kan överväga.

– **Gör en betalningsplan** på några år när du säljer en fastighet, så att pengarna betalas ut av köparen under en längre tid. På så vis kan du planera din beskattning.

– **Generellt: Knyt kostnader till fastigheten!** Ett ackumulerat underskott av avdragsgilla kostnader och värdeminskingsavdrag på byggnader och inventarier kan innebära att man kan sälja och avverka utan att behöva skatta alls.

– **Nyttja skogsavdrag!** Om du köper en skogsfastighet enbart taxerad som skog för 1 000 000 kronor kan du avverka helt skattefritt för max 500 000 kronor. Om du till exempel säljer en avverkningsrätt för 200 000 kronor får du göra skogsavdrag med 50 procent, det vill säga 100 000 kronor, och då behöver du bara skatta för resterande 100 000 kronor. Om du säljer leveransvirke för samma summa får du göra skogsavdrag med 30 procent, det vill säga 60 000 kronor. Kvar att beskatta blir 140 000 kronor. Återläggning av skogsavdrag sker i inkomst av näringsverksamhet den dagen du försäljer fastigheten. Vid gåva och arv tar mottagaren över den skyldigheten.

– **Avsätt ett skogskonto!** Då behöver du inte betala någon skatt förrän du plockar ut pengar ifrån det. Man får sätta in max 60 procent av en avverkningsrätt och max 40 procent på leveransvirke. Efter att pengarna betalats ut av virkesköparen bör man låta dem stå på ett skogslivkonto eller ett vanligt bankkonto tills man i deklarationen bestämmer hur stort skogskontoinsättning man ska göra. Skogskontot ska vara insatt den dagen man lämnar deklarationen och får aldrig medföra underskott. Man öppnar ett skogskonto för varje räkenskapsår och det får stå inne max tio år.

– **Sköt ditt räntefördelningsunderlag.** Ett räntefördelningsunderlag bygger man upp över tid och kan bestå av många olika faktorer, som anskaffningsvärdet på fastigheten minus värdeminskingsavdrag, varaktigt kapital i rörelsen, inventarier, underskott,

periodiseringsfonder eller delar av eventuella expansionsfonder. Om du sparar räntefördelning sedan tidigare år kan du nyttja ett ackumulerat räntefördelningsunderlag för att minska din skatt. Räntefördelningsunderlaget följer även med till nästa ägargeneration som arv eller gåva.

– **Avsätt 30 procent av resultatet** i räkenskaperna till en **periodiseringsfond**, där de kan stå i sex år innan de ska återföras. **Expansionsfondsavsättningar** är en annan möjlighet, men då betalar man 22 procent i expansionsfondsskatt. Planerar man att inte ha så stora intäkter utan enbart kostnader framöver, så kan man återföra dessa fonder mot dem. Får man underskott och återför expansionsfond mot underskottet så återfår man tidigare erlagd expansionsfondsskatt. Men för periodiseringsfond och expansionsfond ska man definitivt ha en plan, eftersom de påverkar räntefördelningsunderlaget, vilket kan ge oönskade skattekonsekvenser med tvångsåterföringar. Det är ett bra instrument för skogsföretag i uppbyggnad, men måste planeras tillsammans med rådgivare som behärskar reglerna och kan analysera utfall framåt.

– **Det kan även finnas möjlighet till rationaliseringsförvärv.** När du, liksom ovan, köper en skogsfastighet enbart taxerad som skog för 1 000 000 kronor, skulle rationaliseringsförvärv innebära att du får göra skogsavdrag med hela summan, 100 procent, om du säljer en avverkningsrätt för 200 000 kronor, och med 60 procent, det vill säga med 120 000 kronor, om du säljer leveransvirke för samma summa. Men de sista åren har rationaliseringsförvärv endast godkänts vid tillskottsforvärv som innebär att din produktiva skogsmark överstiger 400 hektar efter tillköpet. Undantag finns, men observera att det finns en viss osäkerhet som i förlängningen tvärt om kan resultera i ganska hög beskattning.

– **Framför allt: Tveka inte att ta hjälp!** Experterna är till för det och ingen förväntas klara detta på egen hand.

FOTO: PATRICK DEGERMAN

MOWI SKOGSVAGN 1050 MED KRAN P30T

Mowikranen har egenskaper som ingen annan skogskran har - det finns ju bara ett original. **P30T/6,3m/340kg**
Tillsammans med Mowis välbyggda skogsvagn får du ett lättkört och smidigt skogsekipage som gör ditt arbete i skogen snabbt, effektivt och roligt - många år framöver. **En bra dag i skogen!**

Kontakta någon av våra säljare för mer information
Luleå - Isak Viklund 070 617 99 00
Skellefteå - Magnus Grundström 070 220 66 14

STAFFARE AB

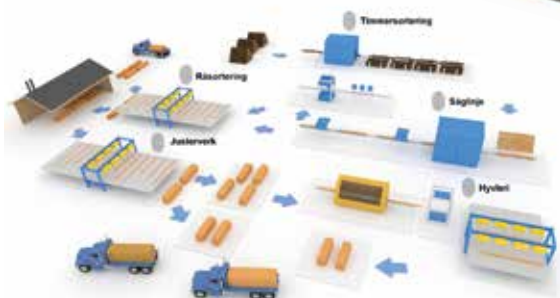
www.staffare.se
facebook.com/staffare

LULEÅ Tel 0920-700 80
SKELLEFTEÅ Tel 0910-140 80

Stolt leverantör till Stenvalls Trä

Fokus för vår framtida utveckling av "Det Digitala Sågverket" är produkter, projekt och styrsystem som möjliggör integration, spårbarhet, värde- och utbytesökning.

remasawco.se

Fast med ett affärssystem som barkat åt skogen?

Då finns iFenix som är byggt för att snabbt och enkelt kunna anpassas till ändrade kundbeteenden. Dessutom är det totalintegrerat, heltäckande, molnbaserat och jobbar i realtid.

Kontakta oss så berättar vi mer om hur vi förser trähandeln med ett smartare och kostnadseffektivt systemstöd.

www.ifenix.se | 010-27 27 395 | Genesis IT

LRF KONSULT ÄR LEDANDE OBEROENDE AKTÖR INOM SKOG OCH SKATT

50 000 skogsägare anlitar varje år LRF Konsult för fastighetsförmedling, värdering, skogsbruksplaner, ekonomi, juridik, generationsskifte och rådgivning. Affärsmöjligheterna för skogsägare är många. Vilka är dina? Kontakta oss!

LRF Konsult är Sveriges största redovisnings- och rådgivningsföretag med över 75 000 kunder. Vi erbjuder branschspecifika tjänster inom ekonomi, skatt, juridik, affärsrådgivning och fastighetsförmedling.

Med cirka 1 400 medarbetare på drygt 130 orter finns vi alltid nära dig. På www.lrfkonsult.se hittar du uppgifter om närmaste kontor. Vill du hellre ringa är numret **0771-27 27 27**.

lrfkonsult.se/Skellefteå
lrfkonsult.se/Luleå

68 TON PÅ RULLNING

20 år, men redan omtalad som skicklig timmerbilschaufför.

Att ansvara för ett jättelass med timmer är ingen barnlek – men friheten, tystnaden i skogen och dagliga utmaningar gör att Emmy Berglund stortrivs.

Emmy glider in vid sågverket i Sikfors med sitt ekipage strax efter lunchtid. Hennes arbetsdag började klockan sex i morse med hämtning av timmerbilen hos morfar, skogsentreprenören i Övrebyn utanför Älvsbyn. Första lastningen var i Vissträsk ett par mil bort.

–Att lasta är svårt, rent av skitsvårt från början, och det tar lång tid innan man får in greppet, försäkrar Emmy. Om alla träd ligger med den grova sidan upp kommer traven att luta och rasa. Det måste också finnas rum för kranhytten och för vagnen att svänga runt, för annars kan det bli problem senare när man ska svänga. Alla har sina egna knep för lastning, och man måste komma på dem själv – genom att nöta, nöta och nöta!

Varje dag händer någonting oförutsett i jobbet. Denna morgon har Emmy lossat i Piteå. Där visade det sig vara problem med virkesordern, och det som vanligtvis går ganska fort krävde extra runtringande och fixande. Det gäller att hålla reda på papper och ha ständig kontakt med omgivningen och andra chaufförer.

Efter avklarad lossning bar det av tillbaka till Vissträsk för att lasta på nytt, och så en halvtimmes paus för lunch i bilen; matlåda med korv och makaroner.

Att planera arbetsdagen effektivt är en viktig del av jobbet.

–Det gäller att aldrig köra en tom bil, passa på att lasta något på tillbakavägen för att hinna så mycket som möjligt på så kort tid som möjligt. Man måste vara fokuserad, men samtidigt får man absolut inte stressa i det här jobbet. Det får inte hända olyckor med dessa tunga grejer. Det kan verka enkelt – en timmergrip känns ju så lätt, och den orkar ju så mycket – men man måste vara försiktig.

Det läskigaste hon varit med om var när hon ute i skogen överraskades av ishalka och hela det tungt lastade ekipaget började glida bakåt, fortare och fortare. Men till slut fick hon stopp på det och kunde bärgas av kollegorna.

Ändå är riskerna inget man kan gå omkring och tänka på, tycker Emmy. Varje dag går det sönder saker; slangar går av under det hårda slitaget och olja läcker ut. Man måste underhålla grejerna för att förebygga missöden, inte köra med dåliga framdäck,

FOTO: MAGNUS STENLIN/LULEBILD

Vissa dagar stämmer allt.

EMMY BERGLUND, timmerbilschaufför

Jag är sådan att jag alltid ska utmana mig själv. Jag nöjer mig inte med att sitta och göra något som jag vet att jag klarar av, utan vill testa gränser.

EMMY BERGLUND, timmerbilschaufför

FOTO: MAGNUS STENLIN/LULEBILD

laga saker direkt, och lyssna om något låter annorlunda än vanligt. Det bästa Emmy vet är att klara upp en svår situation själv utan att behöva ringa om hjälp.

– Jag är sådan att jag alltid ska utmana mig själv. Jag nöjer mig inte med att sitta och göra något som jag vet att jag klarar av, utan vill testa gränser och visa att jag kan. Och vissa dagar stämmer allt!

Emmy har kört olika fordon så länge hon kan minnas och gick transportprogrammet på gymnasiet. Men hon har inte vetat vad hon skulle bli, och tänkte aldrig att hon skulle köra timmerbil – förrän i slutet av trean. En tioveckors praktikperiod i morfar skogsentreprenörens företag resulterade i att han anställde henne.

– Jag älskar att få bestämma över mig själv utan att någon står och säger vad man ska göra. Det finns inget bättre än en fin morgon i skogen när det är helt tyst, det är jätteskönt. Om jag känner mig

ensam pratar jag i telefon, och ljudböcker underlättar om det blir enformigt.

En timmerbil med samma logga som Emmys passerar på väg in till mätstationen; det är kollegan Inge. När han passerar igen en stund senare upptäcker Emmy ett fel på hans lastbil och kastar sig på komradion och telefonen för att varna honom.

Flexibilitet, praktiskt kunnande, ansvarskänsla, beslutsförmåga och problemlösningsförmåga. Och på detta att trivas med långa arbetsdagar och tidiga morgnar. På en timmerbilschaffis ställs höga krav. Men ryktet säger att Emmy är grymt skicklig. Hur lång tid tar det att bli en bra timmerbilsförare?

– På ett år har jag utvecklats enormt. Det är roligt att få beröm, men man blir aldrig fullärd. Jag ser mig fortfarande som en nybörjare och har många år kvar innan jag ens skulle vilja lära upp någon. Så det kommer att fortsätta att kännas utmanande i många år till.

EMMY BERGLUND

Ålder: 20

Gör: Timmerbilschaufför på Övrebyns skogstransporter.

Bor i: lägenhet i Älvsbyn, men är uppvuxen i Norrfjärden.

Familj: Mamma och pappa med respektive, fyra halvsyskon och bonussyskon.

Fritid: Kör både folkrace och rally.

ÖKA VOLYMEN PÅ DIN SKOG

Kallax Flyg AB utför alla typer av skogsgödsling, askning och skogsinventering. Genom avancerad gödselutrustning och programvara säkerställer vi produkten och därmed tillväxten på din skog, detta på ett tidseffektivt sätt med hög precision. Vi tillhandahåller allt från gödsel och aska till spridning med helikopter.

RING OSS SÅ BERÄTTAR VI MER!

Kallax Flyg AB • 0980-81 000 • info@kallaxflyg.se
www.kallaxflyg.se

volkswagen-transportbilar.se

AMAROK CANYON. Ett naturligt val.

Amarok Canyon TDI 204 hk Aut 4MOTION
från **353.400:-** exkl moms eller **2.680:-/mån***

Amarok Canyon blandad körning från 8,1 l/100 km, 212 g CO₂/km. *Volkswagen Leasing exkl moms 36 mån, 1 500 mil/år, 30% särskild leasingavgift, 47% restvärde, rörlig ränta baserad på VWFS basränta (maj 2019). Uppläggnings- och administrationsavgift tillkommer. Vi reserverar oss för eventuella ändringar och avvikelser. Varje Volkswagen-återförsäljare är fri att sätta sina egna priser. Erbjudandet gäller endast nybilsförsäljning. Bilen på bilden är extra utrustad.

Strömbergs Bil

- kundens val -

Vattenvägen 21
952 35 KALIX
Måndag-fredag 8-17
Lördag 10-14

Peter 0923-750 94
Johan 0923-750 95
Sara 0923-750 96
Håkan 0923-750 97
Jim 0923-750 98
Amanda 0923-750 99

Följ oss på facebook!
www.strombergsbil.se

Wayke - se våra bilar på wayke.se

Transportbilar

Ett naturligt val

Biobränsle och fiberråvara från sågverken!

REBIO AB är ett ledande biobränsle företag i mellersta och norra Sverige. Vi har en bred och mångårig kompetens kring hantering av trädbränslen från träindustrier och skog såväl som att bygga upp säkra och effektiva leveranssystem.

www.rebio.se

Kom hit så blåser vi dig!

Däckteam Älvsby / Älvsby Däck & Olja AB
Mån-Tors: 07-17, Fre 07-16.30 • 0929-558 85
Luleåvägen 4 • dack.olja@alvsbyn.net

DÄCKTEAM
vet vilka däck du behöver

SKOGS-RIKARD I ARVIDSJÄUR

Inventering av ett skifte eller strövtåg med älghunden – Stenvalls nya virkesköpare är inte främmande för något som har med skogen att göra

Ett nasalt läte ljuder, som en älgko som kallar till sig en tjur. Det är Rikard Rödlund som demonstrerar sina jakt-knep hemma på gården i centrala Arvidsjaur. Stenvalls nyaste virkesköpare vilar inte på hanen i onödan.

Han har dukat fram ”gofika”, men är lite obekväm med att behöva sitta ner och bli intervjuad. Rikard Rödlund hade hellre varit ute i skogen nu, tittat, resonerat och planerat olika åtgärder tillsammans med en markägare.

–Roligast är att få gå igenom en hel fastighet, ge råd och förslag. Vad tror du om att göra så – och så? Förra veckan var jag ute och inventerade och planerade ett bestämt objekt, det gillar jag. Man upptäcker nya saker; konstaterar att här finns det gallring, och här kan man skota ut, här kan jag göra det och det...och så bygger jag ihop ett koncept.

Han har alltid varit knuten till skogen; uppvuxen i Ångermanland, men stadigt rotad i sambons hembygd Arvidsjaur sedan 25 år. Han körde först lastbil, men fick nog och började skogsingenjörsutbildningen på Gammelkroppa i Värmland 2003. Knappt hann han bli färdig innan han fick anställning, och sedan dess har han jobbat i skogen med skogsbruksplaner och skogsinköp åt olika företag. I Arvidsjaur samverkar de olika skogsbolagen istället för att konkurrera med varandra.

–Vartannat år arrangerar vi till exempel en skogsdag för årskurs 5–6 med allt från plantering till slutavverkning på programmet. Vi har alltid haft ett öppet klimat och umgåtts kollegor och konkurrenter emellan.

Förra året bestämde sig Rikard för att starta eget. RR Skog ville fortsätta med virkesköp, och lösningen blev att göra det för Stenvalls Trä.

Enligt Rikard har Stenvalls hittills fört en ganska undanskymd tillvaro här i Arvidsjaur. Han anser att de borde få ännu mer kredd för sina stora satsningar i Norrbotten.

–Medan andra lägger ner startar de nya sågverk. Direktkopplingen till industrin gör att man som Stenvallsmedarbetare blir en ännu viktigare länk i kedjan mellan markägaren och sågverksindustrin, och det ser jag fram emot att få vara.

Relationen med markägaren är det viktigaste i jobbet.

–Jag lyssnar alltid av markägarens förväntningar och behov innan jag föreslår något. Jag fungerar som ett bollplank, att prata

affärer är bara en liten del av jobbet. Ibland måste jag förklara att effekterna av den ena eller andra åtgärden inte kommer att bli vad de tror, men det är alltid de som tar besluten.

När väl en överenskommelse har gjorts är det många parametrar som ska sys ihop – hela tiden med hänsyn till industrins behov och vädret som gärna ställer till det. Han måste ha inte bara en plan *b*, utan också *c*, *d* och *e* till och med *f* innan allt är hugget och klart.

Det senaste året har det varit full rulle. Vid sidan om virkesköpsuppgiften har Rikard tagit på sig allt från röjning till utsyning – det är stor variation på uppdragen.

–Jag kan till exempel fara och plantera på morgonen och ha ekonomisk rådgivning på eftermiddagen. Jag är ganska prestigelös för att vara tjänsteman.

Rikard har, liksom sin farfar en gång, också egen skog, som han köpt på sig; 230 hektar varav 130 är produktiv mark. Han sköter den själv, men önskar att han hade mer tid till det.

–Skogsskötsel är kul; att se att den åtgärd man gör förändrar skogen. Men andras skogar ska ju skötas först, ler han.

På fritiden är jakten och fisket de klart dominerande sysselsättningarna. Men så har han det där med hockeyn också, ”gubbhockeyn”, som han säger. Hans lag Arvidsjaur VIP består av allt ifrån gällerspelare till pensionärer och tränar två kvällar i veckan.

–Förra säsongen stod jag på is redan i augusti första gången. Det är ett sätt att lura sig själv att hålla igång.

Rikard har en jakthund, jämthunden Scott, men annars har hans husdjursstam genom åren haft en något udda karaktär. Han har fött upp fasaner med hjälp av en lånad äggkläckningsapparat. På en tall på gården sitter en knipholk som han då och då vittjar på stora, gula ägg som ger saffransgul sockerkaka. Han har även adopterat ett lamm som han uppkallat efter hockeyspelaren Jörgen Jönsson i Färjestad, favoritlaget sedan ungdomsåren. Vad blir nästa projekt? Det kan man verkligen undra...

En lur som har lurat till sig många älgdjur.

RIKARD RÖDLUND

Född i: Ramsele, Ångermanland, 1973.

Bor i: villa i Arvidsjaur

Familj: Sambon Åsa Westermarck, två söner på 21 och 23 år.

Favoritresmål: Skottland; på grund av naturen, mentaliteten och whiskyn.

Jagar: Allt ifrån kråka till älg!

FOTO: PATRICK DIEGERMAN

**Jag är ganska prestigelös
för att vara tjänsteman**

RIKARD RÖDLUND om sin roll som
virkesköpare och rådgivare

**När virket är färdigt
avverkat, framtransporterat
och sorterat på ett avlägg
stämplas det med en kod**

JONAS ÖLUND, controller,
förklarar logistiken när
timmervolymer ska hanteras

FOTO: PATRICK DEGERMAN

LOGISTIKPUSSLAREN

Jonas Ölund håller koll på timmervolymer

”Någon måste ju jobba när alla andra är i skogen”, skämtade arbetsgivaren och anställde Jonas Ölund. Men idag är Jonas mitt i smeten – en av nyckelpersonerna på Stenvalls Trä.

– Här är det full fart! pustar Jonas och sjunker ner på en stol på kontoret i Sikfors för att beskriva stockens väg från skogsslätten via sågverket och ända ut i byggvaruhandeln. Den må verka slumpartad, men är planerad in i minsta detalj.

Jonas uppgift är att styra upp flödet. Kort uttryckt: han planerar timmervolymer in till sågarna, så att de motsvarar önskemålen och beställningarna från slutkunderna. En bred roll, som han haft sedan november förra året, och som ger bra överblick. Och på Stenvalls är det relativt få länkar i kedjan. Man kan lätt följa virket från markägaren in i industrin.

– Det finns mycket tydliga rutiner och regler så att inte virket blandas bort och markägaren får rätt betalt, försäkrar Jonas. När virket är färdigt avverkat, framtransporterat och sorterat på ett avlägg stämplas det med en kod. Till stämpeln är i sin tur en virkesorder kopplad, där all information om timrets ursprung, sortiment, transport och destination finns samlad, så att de som arbetar med transporten får den information de behöver och lasten hamnar på rätt ställe; sågverken i Sikfors, Lövholmen eller Örna, beroende på vad det är för typ av timmer. Massaved körs till Piteå eller Kalix.

När en timmerbil kommer till sågen med ett lass kör den upp på vägen och chauffören tar med sig virkesordern in i en mätkur för att slå in alla uppgifter. Här skannas det stämplade timret och bilderna skickas till Biometrias bildcentral i Östersund, där det mäts och kontrolleras på distans. Det är objektiva Biometria, före detta Virkesmätarföreningen, som är garanten för att skogsägaren ska få rätt betalt. Åkaren får ut ett kvitto på sin last och kan till sist lossa timret i en stor vält.

I vissa fall tillämpas manuell stockmätning, och då läggs virket istället i olika separata fack och mäts av den lokala Biometriapersonalen.

Efter mätningen är det upp till Stenvalls att försöka få ut så mycket som möjligt av timret, med så lite spill som möjligt. Ivriga truckar styrda av GPS pilar hit och dit. Stockarna röntgas, så att man sedan kan såga och kapa dem utifrån egenskaper som till exempel kvistar och hållfasthet. Sedan vidareförädlas de på olika sätt, och allra sist skickas de färdiga komponenterna in i torkkammare innan det bär av ut till slutkunden; byggplatser och byggvaruhus.

Jonas är den som hela tiden ser till att påfyllningen av respektive dimension varken blir för liten eller för stor.

–Om det finns behov av till exempel lite längre stockar får man ändra beställningen hos skördaren ute i skogen genom att knappa i deras listor tills det kommer lagom mycket. Men om lagret blir för stort finns å andra sidan risk för blånad. Därför måste hela tiden sågen och skogen kommunicera med varandra. Ibland har jag extremt mycket att hålla i minnet. Man måste ha överblick, vara noggrann och lösningsorienterad, beredd på brandsläckning och samtidigt ligga steget före och planera långsiktigt. Men det är roligt!

JONAS ÖLUND

Ålder: 43

Jobbar som: controller och flödesansvarig för råvaruavdelningen.

Bor: i Öjebyn med fru och två döttrar på 14 och 16 år.

Fritid: ”Passiv sportnörd”, som oftare står vid sidan och hejar än spelar själv. Renoverar och bygger på huset.

**Man kan aldrig göra
en rågång nog tydlig**

OLA LINDSTRÖM, virkesköpare på Stenvalls

FOTO: PATRICK DEGERMAN

VÅRDA DINA RÅGÅNGAR

Har du har en oröjd rågång som tidens tand har gjort suddig?

–Den som vårdar sina rågångar sparar framtida besvär, tipsar Ola Lindström, virkesköpare i Skellefteå.

Ola parkerar tjänstebilen vid vägkanten och visar vägen igenom den gallrade tallskogen.

–Här är den – ett vackert exempel på rågångsmarkering. Så skulle det alltid se ut!

Stenen vi stannat vid är tydlig; vi behöver inte ens skrapa undan mossan för att kunna se fyrkantsmarkeringen som är inhuggen på toppen. En liten bit bortanför den hittar Ola ytterligare en sten; en kompletterande riktningssten som ger ytterligare ledning. Det råder ingen tvekan om var rågången går, fast den förmodligen drogs i samband med laga skiftet för åtskilliga år sedan.

–I Sverige ligger ansvaret för rågångarna på markägaren. Det finns visserligen ingen röjningsplikt för rågångar, men är man noga med underhållet förenklar det mycket när frågan om skiftesgränsen blir aktuell.

Tar man tag i frågan i god tid kan man undvika onödigt grubbel och trubbel.

–Börja med att ta kontakt med din rågranne, tipsar Ola. Det kan vara ett bra tillfälle att lära känna varann, och så är man redan från början två om angelägenheten. Ta en skogsdag tillsammans och spana efter yxhugg på en trädstam, oftast på två motstående eller fyra sidor. Stenrösen, diken, gärdesgårdar, rör och pinnar av järn

eller trä, färgmarkeringar på stenar eller träd och taggtråd är andra tecken.

GPS kan vara ett bra hjälpmedel när man letar otydliga rågångar. Om naturen och GPS:en inte är överens, så är det dock alltid naturen som gäller. Vid osäkerhet kan man också be lantmäteriet om hjälp. De har utrustning, som klarar att hitta dolda markeringar med mycket stor precision. En insats från Lantmäteriet kostar 15–20 000 kronor.

Det är förbjudet enligt lag att flytta en rågång, även med rågran-
nens medgivande. Men det är inget som hindrar att man förstärker den.

– Man kan aldrig göra en rågång nog tydlig, menar Ola. Hugg ordentligt och gör den minst en meter bred, ”en skoterbredd” även på höjden, och röj den vart femte år. Jag brukar rekommendera rågångsstolpar av aluminium, de förstörs inte utan syns lika bra efter 20 år. Vid en avverkning kan man också spara högstubbar och naturvårdsträd vid rågången för att markera den.

Om det ändå blir juridisk tvist om rågången är det alltid till syvende och sist lantmäteriets ord som gäller.

–Om man avverkat inne på en annans mark blir den som utfört huggningen ersättningsskyldig – såvida den avverkande inte fått felaktig info av markägaren. Olika bolag har olika praxis, men det kan till exempel bli tal om att ersätta virkeskostnaden. Det är oftast lättare för parterna att komma överens ifall man talat med varandra innan.

SERVICE RESERVDelar HYDRAULCYLINDRAR

Hydraulfilter - 172 kr
Art.nr: 14012919

Hydraulpump - 10900 kr
Art.nr: 14211006

Bränslepump - 2275 kr
Art.nr: 21518471

Bromscylinder - 3800 kr
Art.nr: 14026248

Tätningssats till
gripcylinder - 440 kr
Art.nr: 750239eng

Kolvstång till
gripcylinder - 1650 kr
Art.nr: 750139eng

Härdad tiltaxel - 970 kr
Art.nr: 302828eng

Ledlager - 156 kr
Art.nr: 620103eng

Arbetslampa - 395 kr
Art.nr: ABK271-41400

PICKUP HUNTSMAN

Som LRF-medlem har du rabatt och bonus på en ny ISUZU

Isuzu Huntsman fr. 2.697:-/mån*
Från 357.900:- exkl. moms

by **ISUZU**

BOSSES BIL&MOTOR

LULEÅ, Ostrongatan 4, 0920-877 70,
www.bosses-bil.se, Mån-Tor 9-17.30, Fre 9-17

Bränsleförbr. bl. körn. 7,0-7,8 l/100 km, CO₂ bl. körn. 183-205 g/km. Pick-upen på bilden kan vara extrautrustad. Erbjudandet gäller t o m 2019-08-31. Det kan ej kombineras med andra erbjudande eller avtal. Eventuell LRF-medlemsrabatt utgår från ord. kundpris på samtliga modeller. *Leasing från Isuzu Finans: 30% första förhöjd hyra, 48 mån, 6000 mil, 40% restvärde. Kostnaden är vägledande, individuell beräkning lämnas av din återförsäljare. Leasingpriser är exkl. moms, uppläggnings- och avavgifter tillkommer. Vi reserverar oss för eventuella ändringar och avvikelser.

Starkast i skogen!

PALMS
storsäljande
och prisvärda
skogsvagnar
finns hos oss!

För kranar
BioJack 110 160 2 i 1, fällning och lastning
BioJack 180 230 och 300 3 i 1, fällning, kvistning
och lastning

På 230 och 300 finns ackumulerande grip som tillbehör
Finns även för grävmaskin med snabbfäste.

De största fördelarna med **BioJack** visar sig vid fällning,
kvistning och lastning. Gripen fattar trädet, klipper av

det, tilten lutar ned trädet till lastningsläge.

Tack vare sin funktionalitet fungerar samma anordning
som vanlig grip vid lastning av virke.

- Lätt att installera, ingen slangdragning
- Kapningen sker i marknivå så att stubben blir låg och
inte lämnar några vassa pinnar i terrängen.
- Kapning av fällt virke (t.ex. till ved)
- Fungerar som lastningsgrip utan separat montering
- Stark och hållbar konstruktion

För mer info se vår hemsida
www.norrmaskiner.se

NORRMASKINER

Luleå, Ersnäs 0920-311 00 • Skellefteå, Orrliden 0910 - 58 91 00 • Umeå, Ersboda 090 - 18 93 15

VI ÄR INTE SOM ANDRA

VÄRLDSLEDANDE
FÖRAR-
ASSISTANS-
SYSTEM
INGÅR

FYRHJULSDRIFT
OCH AUTOMAT
SOM STANDARD

SOM
LRF-MEDLEM
HAR DU RABATT
OCH BONUS
PÅ EN NY
SUBARU

SUBARU OUTBACK
fr. 329.900:-

3 ÅRS FRI SERVICE*

BOSSES BIL&MOTOR

LULEÅ, Ostrongatan 4, 0920-877 70,
www.bosses-bil.se, Mån-Tor 9-17.30, Fre 9-17

SUBARU
Confidence in Motion

Bränsleförbr. bl. körn. 7,3/8,6 l/100 km. CO₂-utsläpp: 166/193 g/km (enl. NEDC/WLTP).
Bilen på bilden är extrautrustad. *Eller vid 1500, 3000 och 4500 mil.

VAR PLANTA PÅ RÄTT PLATS

Om varje liten planta får rätt omsorg vid planteringen så är den snart ett stort träd.

Vi besöker Boden där Tomas Jansson på Svenska Skogsplantor guidar oss i skogsplantering.

Höstsolen lyser klart över det steniga hygget utanför byn Notträsk nordost om Boden, och en skogsplanterare passerar raskt med en kartong på ryggen. Här pågår arbetet med återbeskogning för fulla muggar. Tomas Jansson, kundansvarig på Stenvalls samarbetspartner Svenska Skogsplantor, sticker ner fingrarna i jorden och känner på en nysatt planta.

–Det här ser bra ut. Den sitter tillräckligt djupt för att inte vara beroende av att det regnar, den står i sandig mineraljord som skyddar mot snytbagge, den är rätt tilltrampad och den står rakt, så att den inte blir krokig i framtiden.

Så här på hösten växer inte plantan så mycket ovan jord, utan koncentrerar sig på att etablera sitt rotsystem, förklarar Tomas. Det är bra, eftersom det inte är önskvärt med för mycket grönt i förhållande till roten.

–För att resultatet av en plantering ska bli bra måste man vara noga med plantvården, fortsätter han. När plantorna tagits från plantskolan är de känsliga för torka och måste i jorden i tid, annars skadas de i utvecklingen.

Ett proffs har lärt sig att snabbt upptäcka bra planteringspunkter och gör planteringsjobbet betydligt snabbare, gissningsvis kanske tre gånger snabbare, än en amatör med genomsnittskapacitet. En plantör hinner med mellan 2000 och 4000 plantor om dagen beroende på omständigheterna. Men om man vill är det fullt möjligt att som markägare göra jobbet själv.

–Ja, bara man följer anvisningarna och gör rätt från början. Men risken finns att man tar sig vatten över huvudet och inte hinner som man tänkt. Om man slarvar kan det bli stora förluster i längden. Det mest kostsamma är om man måste omplantera.

Det händer någon gång ibland att plantorna inte växer som de ska, mår dåligt eller dör.

–De kan skadas av vädret, av annan växtlighet som skuggar och av att älgar, snytbaggar eller fåglar kommit i deras väg. De sakerna kan vi människor inte göra mycket åt. Det vi däremot kan påverka är att se till att rätt planta kommer på rätt mark, som att sätta tall på tallmark och gran på granmark. Där marken är bördig och det växer mycket gräs som skuggar kan man sätta en större planta. Vi kan vara noga med plantvården, så att plantorna inte måste "äta på egna förråd" utan mår så bra som möjligt när de kommer i jorden. Vi kan också se till att de kommer i jorden i rätt tid med hänsyn till väder och årstid. Under vårsäsongen är det generellt sett bättre ju tidigare man är ute – ju senare desto torrare är det i markerna – även om torkskador är ovanliga vid korrekt plantering. För fryslagrade plantor gäller, att de helst inte ska planteras efter midsommar – det mår de inte bra av.

Svenska Skogsplantor efterkontrollerar systematiskt resultatet av planteringarna och för statistik som kan användas i framtiden. Och vill man som markägare kolla själv är man varmt välkommen ut i fält, hälsar Tomas.

–Känner man att man är missnöjd så är det viktigt att höra av sig till sin leverantör så att felet kan åtgärdas så snart som möjligt. Det är inte helt ovanligt att markägare hör av sig och tycker att det är för lite plantor, men många gånger är orsaken att man inte hittat dem, för det är inte helt lätt. Om plantorna dött eller skadats på grund av felaktig plantering så har vi garantier mot utförandefel.

Därmed är det dags att lämna planteringen i Notträsk. En klar höstdag som denna är det en ren njutning att vara ute i skogen. Men regn, hetta och blåst gör snabbt plantörerna allt annat än avundsvärda. För att inte tala om alla myggor. Tur att man kan leja bort sin plantering!

ATT TÄNKA PÅ VID SKOGSPANTERING:

- Var noga med att sköta plantvården enligt plantskolans instruktioner, så minskar risken att misslyckas.
- Försök alltid att i första hand plantera på en optimal planteringspunkt, med bra läge och mineraljord. Om det, som på vissa objekt, inte går, så är prio ett att plantan sätts i en punkt med säker vattentillgång.
- Det är nästan omöjligt att plantera för djupt, men desto lättare att plantan hamnar för ytligt. En täckrotsplanta med synlig torvklump klarar sig sällan.
- Sätt plantan rakt. Om den sitter snett kommer den att överkompensera så att den får en stamböj och i värsta fall ett ensidigt rotsystem, som gör den instabil.
- Tryck försiktigt till planteringshålet så att det blir tätt runt plantan, men undvik att trampa på den så att stammen skadas.
- Du kan hämta mer planteringsinstruktioner, tips och råd på www.skogsplantor.se

FOTO: MAGNUS STENLIN/LULEBILD

**För att resultatet av
en plantering ska bli
bra måste man vara
noga med plantvården**

TOMAS JANSSON, Svenska Skogsplantor

HUR FÖRBEREDER DU DIG INFÖR ÄLGJAKTEN?

Ann Jansson, Luleå/Rättsel :

–Det blir lite skjutträning, och så gör vi i jaktlaget skjutprov tillsammans på skjutbanan för stillastående och rörlig älg. Vi gör björnprovet också, eftersom det finns björn på våra marker i Älvsbyn. Jag vill inte skjuta björn annat än i nödfall, men det är bra att veta hur man gör!

Anders Stenvall, produktionsplanerare, Sikfors:

– Jaga älg, det är min grej! Jag tränar mina två hälleforshundar två-tre timmar om dagen genom cykling, bad, simning och promenader, så att de hålls i trim. Annars gäller det att övningsskjuta... och övningsskjuta... och skjuta lite till! Jag ägnar kanske två-tre timmar i veckan åt skytte under sommarhalvåret. Jag ser också till att all utrustning, som kikarsikten och kikare är i ordning och vässar knivar.

Patrik Holmgren, Ersmark:

–Genom hundträning framför allt; jag cyklar och tränar jämthundarna regelbundet så att de är i form. Jag har en tik som börjar vara uppe i åren, och en gammal hund kan man inte jaga i form. Jag motionerar själv också för att orka; jag "lufsar" – jag joggar inte! Skjutträning och inskjutning av bössan varje år är viktigt, annars riskerar man skadeskjutning. Jag sätter också ut saltstenar där älgen vistas redan på våren, för korna behöver mineralerna när de ska kalva.

Bertil Andersson, Vitå:

–Förutom jul och midsommar är älgjakten den stora högtiden, det slår det mesta! Jag har en sju-årig gråhund som heter Abbie. Motion i skogsterräng är bäst, men innan jakten cyklar jag mycket med henne också, vilket är bra både för hunden och för mig. Skjutträning är också en del av förberedelserna för att jakten ska fungera bra.

Ser du skillnaden? Rätt planta kan öka värdet på din skog med 24%

Så mycket ökar värdet på din skog
Räkna på:
skogsplantor.se/
kalkylatorn

Vi har förädlat plantor i ett halvt sekel och därför kan vi erbjuda en ökad tillväxt med upp till 24%. För att garantera din förnygring erbjuder vi också skyddsbehandlingar, markberedning och plantering. Kontakta våra kunniga rådgivare, de finns över hela landet och säkerställer att du får den bästa plantan och den högsta tillväxten för just din skog. Det ger dig både trygghet och mer pengar i plånboken.

Läs mer på www.skogsplantor.se

SVENSKA
SKOGSPLANTOR